

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Theologia Moralis

Antehac ex probatis Auctoribus breviter concinnata

Busenbaum, Hermann

Coloniae Agrippinae, 1707

Q. 106. Quid dicendum sit in variis dubiis circa vota.

urn:nbn:de:hbz:466:1-42515

ut Deo obstringamur ; atque ita etiam docent
omnes communiter cum *Az. Suar. Sanch. Lej.*
Castrop. Trull. Tamb. Busenb. Ills. num. 77. Ratio est
quia hic obligatio gravis vel levis desumitur
à gravitate vel levitate materiæ secundum inten-
tionem voventis, ergo necesse fuit ad omne votum
requiri plenam libertatem, alioquin aliquis posset
ex semi-plena libertate sibi imponere obligatio-
nem gravem, quod foret nimis onerosum : atque
idem est de Juramento, uti iidem Authores notant.
Vide dicenda num. 429.

381 Q. 106. *Quid dicendum sit in variis dubiis
circa vota. R.* Prius statuendæ sunt aliquæ regulae
quæ etiam applicari possunt in materia juramenti,
& communiter receptæ sunt apud Authores : 1.
In dubio melior est conditio possidentis : Et valet
non tantum in materia Justitiæ, sed etiam alia-
rum virtutum, uti ostensum est Lib. I. à num. 49.
hinc si libertas possideat contra votum, votum
non ligat; e contra si votum possideret contra liber-
tatem, foret obligatio. 2. *Obligationes gratuita
sunt potius restringenda, quam amplianda :* Laym.
L. 4. T. 5. c. 6. n. 14. *Suar. L. 4. c. 5. n. 13, quia præsumitur
actus ita confectus, ut sit minus, quam fieri potest,
onerosus, Menoch. L. 6. Præsumpt. 9 :* Et nempe
*præsumitur sibi velle onus & obligationem imponere
nisi manifestè constet, Suar. Bonac. Castrop. T. 3. D.
P. 2. N. 13.* 3. *Dubitans an plus an minus, tenetur
tantum ad minus, Sanch. Bonac. aliique cum Ovied.
I. 2. T. 5. Controv. 4. n. 64. Gob. T. II. n. 89. 393. quia
in obscuris, quod minus est, sequimur, ff. de reg. Juris
& libertas possidet contra majus.* 4. Si non ita dicitur
postquam statuisti aliquid facere, dubites, an vove-
ris nec ne, judicabis te non vovisse, quia non tam
facile & citò obliviscimur magnæ promissionis
quali

qualis est votum, *Sanch. Gob. n. 387.* 5. Si verba, quæ usurpâsti, ex se non significant votum, promissionem vel pactum, in dubio præsumete non vovisse, quia *facti quæ sunt, non præsumuntur,* *Menoch. Præsumpt. 14. Sanch. Gob. 6.* Si verba, quæ usurpâsti, ex se significant votum, promissionem aut pactum, in dubio præsumete vovisse, *Sanch. Gob. Ovied. n. 67.* Ratio est, quia verba sunt de se sufficientia signa animi, & *nemo censetur dicere id, quod non habet in mente.* L. *Labeo ff. de suppell. legata.* 7. Præsumptio habetur pro veritate, quamdiu non eliditur aliâ majore vel equali, *Peckius & Gob. n. 384,* definitur enim præsumptio ab *Alciato & Simanka* apud *Menoch. L. 1. q. 4. probabilis conjectura ex certo signo proveniens,* quæ alio non adducto pro veritate habetur: quod si rescitur veritas, præsumptio cedit veritati, argumento L. *Continuus 137. ff. de verb. obl.* Et L. *ult. ff. Quod metûs causâ: Tuschus v. Præsumptio Conclus. 112.* Ex his solvi possunt pleraque dubia circa vota, uti jam patebit.

§. 1. In dubio, an voveris, esse obligationem 382 implendi, docent *Ang. Navar. Vasq. Turri.* aliique multi apud *Ovied. num. 61,* quia putant in dubio partem tutiorem esse sequendam, sed principium illud universaliter intellectum non tenet, uti constat ex dictis L. 1. à n. 478, hinc obligationem tum implendi votum negant *Suar. Henriq. Sanch. Bonac. Laym. Gran.* aliique plurimi, quos referunt & sequuntur *J. Sanch. in Sel. D. 43. n. 1. Gob. n. 373,* vocans probabilissimam, *Ovied. num. 62.* addens cum *Laym. Sanch. Castrop. & aliis* id verum esse, etiamsi quis magis propendeat in partem affirmantem votum. *Nec obstat,* quod videatur esse dubium facti: nam rectè probat *Teril. in Reg. Mor. 9. 55. à num. 32.* re ipsa etiam esse dubium Juris,

Q

quia

quia est de Lege, quam sibi quisque imponit
 vovendo, à quo voto præsupposito oriri debet
 omnis obligatio, de tali autem Lege dubitatur,
 libertas est in possessione, ergo. Idem est,
 cum aliis notat *Tamb. L. 1. c. 3. §. 7. v. Votum*, si dubi-
 tetur, an fuerit promissio vel propositum: idem dicitur
 ipse in dubio, an votum se extendat vel non exten-
 dat ad certam materiam, quia libertas videtur
 manere in possessione contra istam extensionem.

383 §. 2. Qui ex motivo probabili opinatur se vovisse
 & non habet motivum probabile, quòd non vove-
 rit, tenetur secundum communem, uti habet *Sand.*
de Matr. L. 2. D. 41. n. 34. Et hìc *L. 1. c. 10. n. 36*, qui
 tum potius est possessio pro voto, nec proprium
 est dubium, aut saltem non sufficiens pariter
 pro utraque parte.

384 §. 3. Si voveris, sed dubites, an te volueris obli-
 gare vel Deum invocare, putat *Tamb.* probabile est
 te non obligari, quia videris dubitare de substantia
 voti, consequenter votum non videtur adhuc esse
 in possessione; sed dicendum est cum *Dian. P.*
T. 3. R. 10. Gob. n. 384. 388. & aliis communitate-
 re obligari, quia certus es de actu voti, præsumit
 tur autem pro validitate actus, donec de invalidi-
 tate constiterit, *Menoch. Tusch. Conclus. 620.*

385 §. 4. Si quis dixerit: *ò Mater Dei! nolo ullam*
unquam ducere uxorem, sed volo te pro Sponsa habere
& fieri Religiosus: & dubitet, an vovere voluerit
 nec ne, si postea ita fuit dispositus, ut non putasset
 se peccaturum, si uxorem duxisset, *Gob. n. 395.* dicitur
 inde sufficienter colligi, quòd non habuerit
 animum vovendi.

386 §. 5. Si dubites, an sciveris, quòd votum afferat
 obligationem gravem, probabile putat *Gob. n. 389.*
 te non obligari, quia substantia voti necdum
 videtur

videtur possidere; sed oppositum videtur dicendū, maximè si habitualiter id sciveris, quia omnis vovens satis cognoscit exercitè, quòd se obliget Deo, cui advertenter vovet, ergo si res sit gravis, etiam sufficienter advertit obligationem gravem.

§. 6. Si dubites, an quando vovisti, habueris 387
 plenum usum rationis, *Gob. n. 390.* dicit te non obligari: Alii distinguunt, & si quidem voveris ante septennium, dicunt cum *S. Thom. Suar. Ovied. n. 69. Busenbaum* aliisque communiter, præsumendum, non adfuisse plenum usum, quia communiter tum non adest: è contrà si vovisti post septennium, dicunt cum *Sanch. & Dian. P. 4. T. 3. R. 10.* præsumi fuisse plenum: *Gobat* suprà adhuc putat in his partibus Septentrionalibus id præsumi non debere, quia seriùs assequimur plenum usum rationis, hinc addit, si puer Germanus dubitet, an ante nonum annum expletum emisserit votum, se judicaturum non obligari, nisi ex singulari indole vel institutione aliud colligeretur; *Sanch.* dicit, si dubites, an septennium fuerit expletum, te teneri, tum quia rarò fiunt vota ante septennium, tum quia est certum, & excusatio dubia; oppositum tamen putant non improbabile *Castrop. & Ovied. num. 70.*

388

§. 7. In dubio, an passio ita obscuraverit mentem, ut non adfuerit nisi semi-plena advertentia, standum est pro valore voti, nisi tales conjecturæ occurrant in contrarium, ut prudenter credas te non satis considerasse necessaria ad obligationem contrahendam, ita *Suar. Sanch. Gob. num. 170. Ovied. n. 172.* Similiter in dubio, an voveris in ebrietate vel phrenesi, *Sanch.* putat præsumendum, quòd extra, quia rarò in ejusmodi statu fiunt vota, sed *Castrop. & Ov. n. 71.* rectè dicunt graves rationes requiri, ut quis dubitet de voto emisso in tali statu.

Q2

quæ

quæ si adsint, dicunt standum esse pro libertate contra votum ; si autem dubitetur, an ebrietas fuerit semi-plena, *Sanch.* putat præsumi posse fuisse plenam, quia communiter est talis, quod verum est de illo tantum, qui se communiter plene inebriat, non autem de alio ; si tamen fuerit etiam in hoc saltem tanta ebrietas, ut non relinquere plenam libertatem, non teneret votum, secundum dicta n. 380. Et idem est, si dubitet, an fuerit semi-dormiens.

389 §. 8. Si vovisti sub conditionibus, & dubites an eas intellexeris copulativè an disjunctivè, v. g. vovisti jejunare, si pater tuus absens convalesceret & domum rediret, nec potes scire, an utramque conditionem simul intenderis, an tantum alterutram, non teneris, nisi utraque impleatur, quia nec verba nec materia rem declarat in dubio autem favendum est voventi, *Sanch. c. 22. n. 20. Tamb. num. 9.*

390 §. 9. Si scias te vovisse Jejunium pro die Martis & dubites, an habueris intentionem supplendi aliâ die, si istâ negligeres, *Laym. & Gob. num. 380.* rectè dicunt te non teneri supplere aliâ die, quod in dubiis, quod minimum est, eligi potest.

391 §. 10. Certus se vovisse Religionem, sed dubitans an Religionem in genere, an hanc vel illam particularem, eligere potest, quam volet, *Sanch. Gob. n. 381. Quid. n. 64.* Similiter certus se vovisse castitatem, sed dubitans, an perpetuam an temporalem, quia nescit, quibus verbis sit usus, censeri potest intellexisse temporalem ; nisi dixisset *voveo castitatem*, tum enim præsumi debet absoluta & perpetua, quia talem communiter intelligunt homines tali modo voventes *Gobat num. 382.*

§. II. Sciens se vovisse castitatem & Religionem, 392
 sed dubitans, an castitatem dependenter à Reli-
 gione, non tenetur ad castitatem, si non admittatur
 ad Religionem, quia in dubio eligere potest,
 quod minus est, *Sanch. Laym. Gob. num. 304. 394.*
 contra *Navar.*

§. 12. Certus se vovisse Religionem, sed dubius, 393
 an voverit perseverantiam in illa, præsumere debet
 se etiam hanc vovisse, uti rectè *Gob. num. 383.*
 contra *Bonac. & Dian. apud Ovied. num. 65,* quia
 per Religionem communiter intelligunt omnes
 Statum Religiosum, qui includit professionem seu
 emissionem votorum: notat tamen rectè *Laym.*
L. 4. T. 5. c. 6. n. 12, si in Novitiatu experiretur
 sibi non conducere eum Ordinem, posse exire, quia
 censetur voluisse non exire, nisi ex justa causa.
 Vide dicenda Lib. IV. à num. 182.

§. 13. Qui primùm invalidè vovit, sed postmodum 394
 renovavit votum, attamen dubitat, an renovaverit
 dependenter à prima emissionem, an è contrà voverit
 de novo & independenter à priore voto, præsu-
 mere potest esse factum dependenter à priore voto,
 adeoque non obligari, quia libertas possidet, ita
Sanch. Dian. Gob. num. 394: Si tamen sint vota Reli-
 gionis, contra quæ per integrum quinquennium
 non sit protestatus, *Trid. Sess. 25. c. 19. de Regul.* vult
 præsumi supervenisse novam ratificationem,
 ideoque obligandum ad illa observanda.

§. 14. Quando cessavit causa, ob quam emisisti 395
 votum, & dubitas, an fuerit finalis an impulsiva,
 aliqui putant præsumi posse, quòd fuerit finalis,
 adeoque nunc cessare Votum; sed meritò contra-
 dicunt *Sanch. & Gob. num. 393,* quia Votum est
 in possessione; uti & tum, si Voto superveniant
 tales difficultates, ut dubites, an volueris
 illa-

illarum absentiam sub conditione fuisse inclusam nec ne, tum enim etiam possidet Votum contra excusationem dubiam.

396 §. 15. Si dubites, an executio Voti sit possibilis nec ne, teneris tentare, nisi tibi inde impenderet valde grave incommodum, nam uti Leges humane non obligant cum valde gravibus incommodis, ita multò minùs Vota, quæ sunt Leges privatae, quas sibi homines imponunt.

397 §. 16. Si dubites, an votum tuum sit de re bona an mala, *Sanch. Sor. Bonac. Tamb. Castrop. D. 3. P. 12. n. 2.* absolutè docent non obligare; & videtur certum cum *Gob. num. 392.* non obligare ad executionem, si nec Superior nec vir doctus interrogari, nec actio differri possit, quia nemo tenetur se exponere periculo peccandi; *Suar. tamen Fill. aliique cum Dian. P. 4. T. 3. R. 13. & Ovied. num. 73.* fatentur quidem non teneri actu exequi, attamen votum valere, donec à Superiore dispensetur vel declaretur esse invalidum, certus enim est se vovisse, & incertus, an DEUS acceptaverit, ergo tenetur inquirere.

398 §. 17. Si voveris, & dubites, an expleveris, teneris, uti omnes norant, quia Votum possidet, & obligationi certæ non satisfit per solutionem dubiam. Vide dicta de Juramento à n. 307.

DUBIUM III.

Quæ requiratur materia voti.

399 **R** *Esp.* Ea debet esse possibilis; (cùm impossibile nec efficaciter possit intendi, nec ad illud sit obligatio) & non solum bona, sed etiam melior quàm oppositum, sive ejus omisio: quippe finis intrinsecus voti est, hono-